

lémát csak tájékoztatási szakembereket képző intézmény létrehozásával lehet megoldani.

A japán kormány politikája a tudományos tájékoztatás terén:

1959-ben létrehívták a Japán Tudományos Tanács mellett a Tudomány és Technika Tanácsát. Utóbbi tanácsadó szervként működik a miniszterelnök mellett. Négy miniszterből (művelődés, pénzügy, tudományos és műszaki ügyek, tervgazdaság) és négy tanácsadó tagból áll (utóbbiak a tudományos és ipari szervezeteket képviselik). Összetételénél fogva közvetlenebb hatást gyakorol a kormányra, mint a Japán Tudományos Tanács (utóbbinak a tudományos kutatás képviselői a tagjai, beleértve a humán tudományokét is). A Tudomány és Technika Tanácsa a tudományos-műszaki fejlesztés 10 éves tervének előkészítéseképp beszámolót készített, s ebben öt súlyponti kérdést emel ki. A negyedik pont így hangzik: a tudományos tájékoztatás előmozdítása és erősítése, tudományos kutatók nemzetközi cseréje, a tudományos oktatás programjának tanulmányozása.

A beszámoló elkészítése érdekében a tudományos tájékoztatás problémájának tanulmányozására a Tanács keretében albizottság alakult, amelynek elnöke M. Kotani, a FID volt alelnöke, s egyik tagja H. Utuka, a FID jelenlegi alelnöke. A beszámoló leírja a jelenlegi tudományos tájékoztatás fogyatékoságait. A következő problémák megoldását emeli ki: A tudományos tájékoztatási szolgálat kiterjesztése, a tájékoztatási intézmények három típusának (univerzális, szakmai, adatszolgáltató) kifejlesztése, a referáló tevékenység fokozása, tájékoztatási szakembereket képző intézmény felállítása, az egyetemen elemi dokumentációs ismereteket tanító tanfolyamok szervezése.

Ez a beszámoló a japán tudományos tájékoztatás fejlesztésének alapja, s a különböző szervezetek ennek utmutatásait kell, hogy kövessék.

A tíz éves terv megvalósításáért a Tudományos-Műszaki Hivatal Tervező Irodája felelős, amely a JICST felügyeletét is ellátja. Ez az iroda törvénytervezetet készít a tudományos tájékoztatási tevékenység fejlesztéséről.

A tudományos tájékoztatás 10 éven belül mind kiterjedésben, mind mélységben rendkívül gyors fejlődésen megy át. E fejlődés ritmusa a gazdasági fejlődését sokszorosán felülmúlja. Ez a gyorsaság kemény feladatokat ró mind a tájékoztatási szakemberekre, mind a japán kormányra. (MÁ)

NEMZETKÖZI KONGRESSZUSOK NYILVÁNTARTÁSA A DEUTSCHE STAATSBIBLIOTHEK-ban.

JÜGELT, Karl Heinz - MÜLLER, Horst:
Die "Informationsstelle für Internationale Kongresse" der Deutschen Staatsbibliothek. = Zbl.Bibl. 75.Jg. 1961. 9.no. 396-398.p.

A nemzetközi kongresszusokról tájékoztató munkacsoport a Deutsche Staatsbibliothekban.

a tudományos könyvtárakat, amelyek be akarják szerezni ezeknek az összejöveteleknek a beszámolóit. Ha meggondoljuk, hogy pl. 1958-ban Brüsszelben, a világkiállítás előtt,

alatt és után, 424 kongresszust tartottak, s ezen 226 000-en vettek részt, és hogy a Yearbook of international organizations 7., 1958/59-es évfolyama több mint ezer ilyen szervezetet tart nyilván, amelyek legnagyobb része 2-4 éves perioduson belül megrendezi a maga összejövetelét a világ valamelyik részén, még szembeszökőbbé válik, milyen nehézségekbe ütközik a kongresszusi irodalom lehetőleg hiánytalan beszerzése. Ezek a kongresszus mindenkori színhelyén megjelenő kiadványok a világ különböző országainak könyvtermésében oszlanak szét. Mivel a beszámolók nagy része nem kapható könyvkereskedelmi úton vagy csak a folyóiratok külön számaként jelenik meg, a nemzeti bibliográfiák többnyire nem dolgozzák fel őket. Ezért igen fontos, hogy idejében felvegyük a kapcsolatot a kongresszus mindenkori szervezőjével és biztosítsuk ennek a fontos tájékoztatói anyagnak a beszerzését.

A Deutsche Staatsbibliothek - kísérletképpen - már 1956-ban külön munkaállomást szervezett a gyarapítási osztályon a nemzetközi kongresszusok nyilvántartására. 1959-ben - az eddig szerzett tapasztalatok felhasználásával - teljesen újjászervezték a munkacsoportot s két feladatot bízta rá:

1. A nemzetközi összejövetelekről (kongresszusok, konferenciák, megbeszélések) való tájékoztatás beszerzése, felvilágosítás nyújtása céljából;
2. a kongresszusi stb. beszámolók beszerzésének előkészítése.

A munkacsoport feldolgoz minden nemzetközi kongresszusi naptárat és a tudományos folyóiratokban közölt híreket. Kartotékat fektetnek fel a nemzetközi összejövetelek székhelyéről, témájáról és a rendező nemzetközi szervezetekről. A székhely szerinti kartotékat évek szerint, ezen belül a helynevek betűrendjében - kétes esetben a német névformát választják, - a helyneveken belül pedig dátum szerint rendezik.

A témakartoték rendezésére, sorszámozott kongresszusok esetében, mindig a már egyszer kiválasztott címszót használják. A kongresszus mindenkori speciális témájáról utaló készül. A témakartotékat szakrendben - az ETO szerint - rendezik. Külön betűrendes kartoték készül a már előfordult címszókról és a hozzájuk tartozó ETO számokról.

A kongresszuson, konferencián való részvétel feltételeire, a szervezésre és a kiadványokra (kongresszusi beszámoló) vonatkozó adatokat angol, francia vagy német nyelvű nyomtatott kérőlapon és hozzácsatolt kérdőíven gyűjtik be. A bekért előzetes programokat stb. a munkacsoport felvilágosítás céljaira gyűjti; a kitöltött kérdőív adatait pedig a témakartoték megfelelő, előrenyomatott kartonjaira vezetik rá.

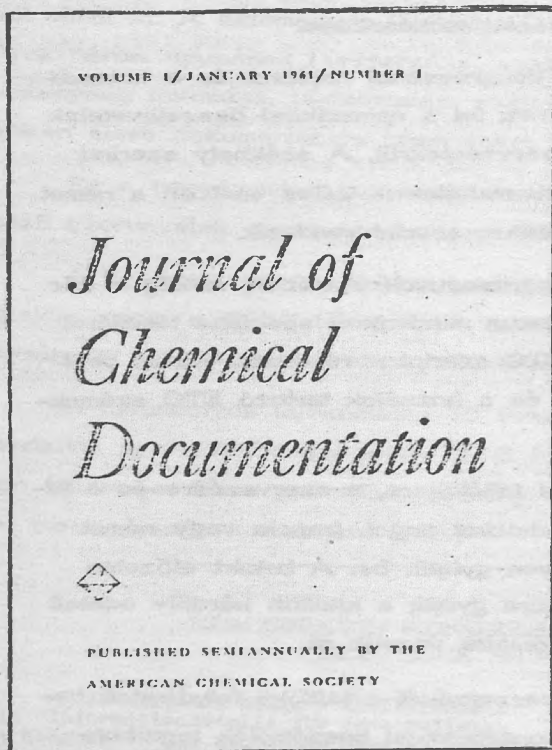
A tulajdonképpeni kongresszusi beszámolók beszerzését a külföldi folyóiratok beszerzésével foglalkozó csoport végzi, minthogy a kongresszusi beszámolók legtöbbször egy-két évvel a kongresszus után jelenik csak meg nyomtatásban. A könyvtár állományába került kongresszusi beszámolókat betűrendes katalógusban és decimális szakkatalógusban tartják nyilván.

A munkacsoport, 1959-ben történt újjászervezése óta, több mint 3000 kongresszust

dolgozott fel, részben a már eddig beszerzett, s a Deutsche Staatsbibliothek állományában lévő beszámolók alapján. Az évenként megrendezett, mintegy 1400 kongresszusnak kb. 70-75 %-a tekinthető tudományosnak. Ezeket kiválogatják és feldolgozzák. Eddig mintegy száz kongresszusi beszámoló érkezett a munkacsoporthoz a nemzetközi kongresszusok szervezőinek ajándékeként.

Az NDK egész területéről, Nyugat-Németországból és külföldről sokan érdeklődnek a kongresszusok tárgya, részvételi feltételei stb. iránt. Mindez a munkacsoport szükségességét igazolja. A rendelkezésre álló felvilágosító eszközök segítségével a tervbe vett tudományos összejövetelekről egy-két évvel előre tájékoztatást tudnak nyújtani. A kongresszusi stb. beszámolókat pedig rendszerint jóval a kiadói prospektusokban vagy nemzeti bibliográfiákban való megjelenésük előtt meg lehet rendelni. Ennek a kutatás és az oktatás szempontjából olyan fontos irodalomnak gyorsabb beszerzésével értékes segítséget nyújt a Deutsche Staatsbibliothek a tervfeladatok teljesítésében és ezzel a szocializmus építésében. (MÁ)

A KÉMIAI DOKUMENTÁCIÓ ELMÉLETÉVEL ÉS GYAKORLATÁVAL FOGLALKOZÓ ÚJ FOLYÓIRAT

Az American Chemical Society (Amerikai Kémikusok Egyesülete) 1949-ben kémiai irodalmi szakosztályt hozott létre abból a célból, hogy a szakirodalmi kérdések megbeszélésére fórum álljon az amerikai vegyészek rendelkezésére. A szakosztály munkájának tulajdonítható egyrészt a vegyi dokumentáció különféle szerveinek gyors kialakulása, másrészt a dokumentációs irodalom megerősödése. A dokumentációval kapcsolatos elvi és gyakorlati cikkek közzététele céljából 1961. januárjával az American Chemical Society a Journal of Chemical Documentation c. folyóiratot hívta életre. A folyóirat, melyből - bár címlapja szerint csak félévenként jelenik meg - az 1961. év folyamán három számot (1.no. 1961. január; 2.no. 1961. július és 3.no. 1961. november) tettek közzé. A sajátosan kémiai dokumentációs kérdéseken felül számos olyan általános problémát is tárgyal, ami más területen dolgozó könyvtárosok

és dokumentálók érdeklődésére is számot tarthat. A Chemical Abstracts köztudomásúan a világ legjobban szerkesztett és legnagyobb példányszámban megjelenő referáló lapja. Az ennek szerkesztése során szerzett tapasztalatokat is tükrözik gyakran az új folyóirat cikkei. A folyóirat a KMK Könyvtárában az olvasók rendelkezésére áll. (BZ)